

Б.Т.ТУРУСБЕКОВА АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК ДЕНЕ ТАРБИЯ ЖАНА СПОРТ АКАДЕМИЯСЫНДА 2023-ЖЫЛЫ АТКАРЫЛГАН ИЛИМИЙ ИШТЕРДИН ЖЫЙЫНТЫКТАРЫ

Шарттуу кыскартуулар

УАК – Улуттук аттестациялык комиссия
ДТжСЖ – Дене тарбия жана спорт Жарчысы
СОТД – Спорттун олимпиадалык түрлөрүнүн дирекциясы
КМДТжСА – Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясы
КИИЦ –Кыргыз индексивдүү илимий цитированиеси
ИИИ – Илимий-изилдөө иштери
СИИИ – Студенттердин илимий-изилдөө иштери
ИИЛ – Илимий-изилдөө лабораториясы
ИТК – Илимий-техникалык кеңеш
РББ – Редакциялык басма бөлүмү
РИИЦ – Россия индексивдүү илимий цитированиеси
ПОК – Профессордук- окутуучулук курам
СИИ – Студенттик илимий ийрим

Б.Т.Турусбеков атындагы Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясында (КМДТжСА) 2023-жылы бир катар масштабдуу иштер аткарылып, илимий жетишкендиктерге жеттик.

Б.Т.Турусбеков атындагы КМДТжСАнын профессордук-окутуучулук курамдын штаттагы кызматкерлеринин саны – **108**. Алардын ичинен **3** илимдин докторлору, **4** профессор, **22** илимдин кандидаттары, **15** доцент, PhD – **1**, эмгек сиңирген машыктыруучулар - **12**. Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясынын профессордук-окутуучулук курамынын сапаттык көрсөткүчү **34 %** (пайызды) түзөт.

Б.Т.Турусбеков атындагы КМДТжСАда 2023-жыл ичинде аткарылган илимий-изилдөө иштеринин (ИИИ) жыйынтыктары кафедраларда, редакциялык-басма бөлүмүндө (РББ), магистратура жана аспирантура бөлүмүндө, уюштуруучулук жана илимий-усулдук аткарылган иштердин натыйжаларынын негизинде көрсөтүлдү.

Пландаштырылган илимий-изилдөө иштеринин (ИИИ) темасы

2023-жылы бардык кафедраларда (15) предметтердин өзгөчөлүктөрүнө жана адистиктерге байланыштуу илимий-изилдөө иштеринин (ИИИ) пландаштырылган темалары бар. Кээ бир илимий-изилдөө иштеринин темалары кафедралар аралык мүнөзгө ээ.

2023-жылы бардык кафедраларда илимий-изилдөө иштеринин пландаштырылган **57** (2022-ж.-55) темалары бар:

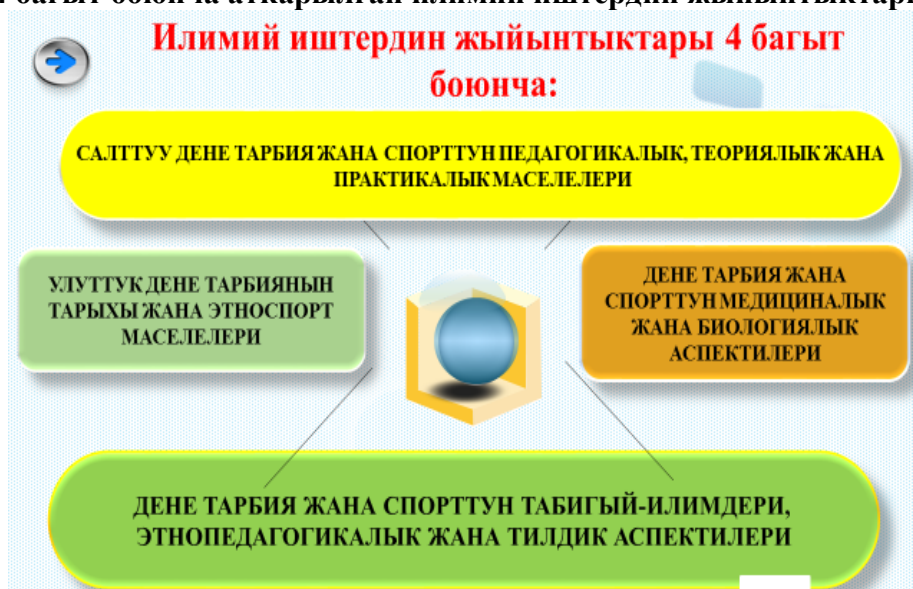
1. Ага чеберчиликтеги мушкерлердин дене түзүлүшүн жана дене кыймыл даярдыгын изилдөө. **М.С. Кийизбаев, А.А. Кенжебаев;**
2. КМДТжСАнын мушкерлеринин жана оор атлетика менен машыккандардын дене кыймыл даярдыгын изилдөө. **Т.Осмонов, Н.О. Баимов, Р.Бекбанов;**
3. **Индивидуализация спортивной тренировки боксеров высокой квалификации с использованием методики кроссфита. М.С. Кийизбаев, Борбашев Ч.**

4. Мектепке чейинки жана мектеп жашындагы окуучулардын дене кыймыл иш жөндөмдүүлүгүн арттыруунун биология-медициналык жана этнопедагогикалык негиздери. **Балтабаев О.С., Исаев Н.Т., Акбар уулу Д., Бектурсунов И.Б.;**
5. Исследование физической подготовленности студентов 1-4 курсов кафедры, **Мамбеталиева Н.Д.;**
6. Спорттун улуттук түрлөрүн окутуу усулдары (күрөш, кулатуу, ордо, тогуз коргоол, ат оюндары, шахмат). **Анаркулов Х. Ф., Абдуллаев М. Т., Джаманкулов К., Тукеев Э. М., Исмаилов М. Г., Малаева Г. Т., Асанбаев У. С., Таалайбек к Ж., Молдалиев Э. К., Абдырахманов Б. А., Кочкоров С. Б., Калыбаев К. А.;**
7. Исследование физической функциональной подготовки по вольной борьбе. **Бактыбек уулу Р. (эркин күрөш) Ташболот уулу Н. (грек-рим күрөш), Өмөров М. Ы.;**
8. Морфофункциональные изменения клеток периферической крови при физической нагрузке у спортсменов. **Касымбекова Б. Ш.;**
9. Этиопатогенетические и клинические особенности вагинита у спортсменок в условиях среднегорья и его влияние на физическое состояние. **Озубекова Н.К.;**
10. Педагогические условия онлайн обучения в вузе. **Абдыбекова Н.А. Елисеева К.**
11. Кыргыз, орус, англис тилдерин окутуу менен студенттердин кеп ишмердүүлүгүн өстүрүү, **тилдер кафедрасы;**
12. Аралыктан окутууда дене тарбия жана спорт багытындагы магистрлерди даярдоонун илимий-теориялык негиздери. **Абдыбекова Н.А.;**
13. Медико-биологическое обследование по физическому развитию, функциональной подготовленности подростков, юниоров и тренеров. **Болжирова Э.Ш., Кыдырова М.А., Молдалиева Г.Н., Каниметова К.А., Кособаева Б.М.;**
14. Влияние вертикальной миграции и физической нагрузки на репродуктивную систему млекопитающих и человека в Кыргызстане. **Кыдырова М.А.;**
15. Научно-педагогические основы воспитания экологической культуры студентов по направлению “Физическая культура”. **Амантурова Э.Б., Мамбетакунов У.Э.;**
16. ЖОЖдордо информатиканы дене тарбия жана спорт адистигине багыттап окутуунун илимий-педагогикалык шарттары Умарбаева З., **Мамбетакунов У.Э.;**
17. Көчмөн элдердин улуттук оюндарынын педагогикалык мааниси. **Арстанбеков С.А., Джанузаков К.Ч.;**
18. Функциональные резервы системы кровообращения и физическая работоспособность у детей горцев с различным уровнем физического развития. **Каниметова К.А.;**
19. Формирование знаний и интересов кыргызских народных подвижных игр у учащихся начальных классов в образовательном учреждении. **Доронбаева Н.О.;**
20. Духовно-нравственные основы физической культуры и спорта с учащимся школ. **Токсонбаев Р.Н., Саралаев М.К., Азизбаев С.С., Тагаев М.И., Иманалиев Т.Т.;**
21. Этнопедагогическое воспитание будущих педагогов физической культуры и спорта **Мусалиева К.К.;**
22. Жалпы психологиялык даярдоо. **Саралаев М.К.;**
23. Грек-рим күрөшү адистигиндеги студенттерди мекенчилдикке тарбиялоо. **Саралаев М.К., Азизбаев К.С.;**
24. Формирование духовно-нравственной культуры у учащихся начальной школы на уроках физкультуры. **Токсонбаев Р.Н., Абдрахманов Нуржигит**
25. Кыргызстан региондордогу жаш волейболчулардын физикалык өсүшү. **Айбалаев А.Ж., Акжол уулу Асан.**
26. Оптимизация подготовки специалистов ФК в воспитательной работе в школе, на основе использования средств и методов этнопедагогики. **Джунушбаева А.А.;**

27. Применение интерактивных форм обучения на уроках по волейболу. **Исакова Ж.Ж., Алмазбек уулу Р.;**
28. Влияние подвижных игр на ФП детей младших школьных возрастов. **Исакова Ж.Ж., Алишер уулу К.;**
29. Актуальные проблемы Кыргызоведения. **Джусупбеков А.К., Садырова З.Т., Баитова Ф.Т., Сабиров Р.К.**
30. Философское обоснование социальной экологии. **Байсубанова К.К.**
31. Карахандар каганатындагы этностук кырдаалдар жана этностук-маданий өнүгүү (X к. ортосу - XII к. башы) **Садырова З.Т.**
32. XIX кылымдын 40-70-жылдарындагы Фергана өрөөнүндөгү элдик кыймылдар. **Баитова Ф.Т.**
33. XX-к. 20-жылдарында Кыргызстандын түштүгүндөгү Совет бийлигине каршы кыймылдын жүрүшү. **Сабиров Р.К.**
34. Основные уровни этнической идентичности номадов: философский анализ. **Джусупбеков А.К.**
35. Обучение плаванию студентов на открытой воде. **Шевченко Т.Н., Збарский В.А., Каюкова Р.А., Швайберова Т.;**
36. Спорттук оюндарды (волейбол, баскетбол, кыймыл оюндары) эгемендүү Кыргызстанда өнүктүрүү жана аны өнүктүрүүнүн келечеги. **Арыкова Ч.Н., Догочиев С.К., Бейшекеев Э. М., Бердибаева Н.М., Скопинцева В.А.;**
37. Кыргыз Республикасынын жогорку лигасынын волейболчуларынын ылдамдык-күч жөндөмдүүлүктөрүн өркүндөтүүнүн методикасы. **Догочиев С.К., Иманалиев Т.Т.;**
38. Подготовка будущих учителей ФК по формированию нравственных отношений на основе народных традиций. **Анаркулов Х.Ф., Мамбетова М.К.;**
39. Оптимизация условий формирования профессиональных компетенций бакалавров физической культуры в вузах. **Иманалиев Т.Т., Эрмешов Н.Д.**
40. Формирование общепрофессиональных компетенций бакалавров физической культуры. **Добаев К.Д., Масамиров Б.С.;**
41. Футзал калыстарынын дене тарбиясынын даярдыгы жана анын оюн мүнөзүнө тийгизген таасири. **Иманалиев Т.Т., Мустафаев Ч.**
42. Ар түрдүү салмактагы балбандардын ыкма жана айла- амал аракеттеринин өзгөчөлүктөрүнүн негизинде машыгууну өнүктүрүү. **Иманалиев Т.Т., Бактыбек уулу Р.**
43. Физическая подготовка футбольных арбитров КР на подготовительном этапе. **Чыныбеков З.Б., Скопинцев А.А., Шекербеков Р.Т.**
44. Методика реагирования на чрезвычайные ситуации с учетом психологических аспектов. **Акматов Н.А.**
45. Организационно-методические основы подготовки судей по футболу. **Келдибеков Э., Токсонбаев Р.Н.**
46. Аскерге чейинки даярдоо сабактарында дене тарбия каражаттарын колдонуунун негизинде аскерге даярдыкты жогорулатуу. **Бакиров К.Т., Токсонбаев Р.Н.**
47. Греко-рим күрөшү адистигиндеги студенттерди мекенчилдикке жана адеп-ахлакка тарбиялоо. **Азизбаев С.С., Асангазиев К.М.**
48. Айыл мектептериндеги дене-тарбия сабактарында окуучулардын руханий адеп-ахлактык маданиятын калыптандыруу **Токсонбаев Р.Н., Абдрахманов Н.**
49. Повышение физической подготовленности студентов культурологов к выполнению норм комплекса "Ден соолук" с использованием кыргызских народных танцев. **Анаркулов Х.Ф., Маматкулов А.А.;**
50. Организационно-педагогические основы обучения детей подросткового возраста с ограниченными возможностями здоровья в домашних условиях. **Токтобаева М.Э., Токсонбаев Р.Н.**

51. Атлетиикалык гимнастика аркылуу өспүрүмдөрдүн сергек жашоо образын калыптандыруу (12-14 жаш курагы) **Акбар уулу Д., Токсонбаев Р.Н.;**
52. Морфофункциональные особенности детей 7-10 лет занимающихся вольной борьбой. **Даирбеков А., Болжирова Э.Ш.**
53. Жогорку чеберчиликтеги балбандын жеке машыгуусунун даярдыгы. **Жуманазарова М.Р., Кийизбеков М.С.**
54. КРдин жогорку лигасынын волейболчуларынын ылдамдык күч жөндөмдүүлүктөрүн өркөндөтүүнүн методикасы, **Догочиев С.К., Иманалиев Т.Т.;**
55. Учурдагы шарттарда өспүрүмдөрдү Ч.Айтматовдун чыгармаларындагы каармандардын этномаданий материалында рухий адептүүлүккө тарбиялоо. **Жусупов А.**
56. “Оценка уровня технико-тактической подготовленности баскетболистов КГАФКиС. **Петрухин М.В.;**
57. 12-13 жаштагы өспүрүм футболчулардын ылдамдык-күч сапаттарын өркөндөтүү. **Чыныбеков З.Б., Иманалиев Т.Т.**

4 багыт боюнча аткарылган илимий иштердин жыйынтыктары:

Дене тарбия жана спорттун теориялык жана практикалык, табигый-илимдери, этнопедагогикалык жана тилдик аспектилери келсек, спорттун улуттук түрлөрү кафедрасынын ага окутуучусу Абдуллаев М. Т. (илимий жетекчиси: п.и.д., профессор Мамытов А.М.) жана дене тарбиянын жана спорттун теориясы жана усулу кафедрасынын башчысы Мамбетова М.К. (илимий жетекчиси: п.и.д., профессор Анаркулов Х.Ф.) кандидаттык диссертацияларын ийгиликүү жакташты.

2023-жылы социалдык-гуманитардык илимдер кафедрасынын окутуучулары т.и.к. Р.К. Сабиоровго жана п.и.к. Ф.Т. Баитовага доцент окумуштуулук наамы ыйгарылды.

Чыгарылган монографиялар, окуу китептери жана методикалык окуу куралдары

2023-жылдын басмадан басып чыгарылган окуу куралдар, окуу-медициналык куралдардын арасында “Мыкты окуу китеп”, “Мыкты монография”, «Мыкты окуу курал» сынагынын жыйынтыгынын негизинде төмөндөгү окуу куралдарын акчалай жана диплом менен сыйланды.

1-орун “Спорт метрологиясы”. Авторлору: Акбанова Г.А., Абрахманова Д.О., Болжирова Э.Ш., Арстанбеков С.А. – 5000 сом жана диплом.

2-орун “Манас эпосундагы инсандар идеалы”. Авторлору: Баитова Ф.Т, Идаева А.И. - 3000 сом жана диплом.

3-орун “Кыргыз тили”. Авторлору: Кайыпова К.Ө., Кандиева Дж.М. - 2000 сом жана диплом.

3-орун “Кыргызстандын тарыхы”. (1-жана 2-китептери).

Авторлору: Сабиров Р.К., Садырова З.Т., Закиров М.А. – 2000 сом жана диплом.

2022-жылдын “Мыкты окуу китеби, окуу куралы жана монографиясы” сынагынын жыйынтыгы

1-таблица

№	Монография, окуу куралдардын аталышы	Илимий эмгектердин түрү	Автору (лору)	Кафедра	Сыйлыктын түрү
2022-жылдын “Мыкты окуу китеби, окуу куралы жана монографиясы” сынагынын жыйынтыгы					
1	“Спорт метрологиясы” Авторлору: социальной политики	Жылдын мыкты окуу куралы 1-орун	Акбанова Г.А., Абрахманова Д.О., Болжирова Э.Ш., Арстанбеков С.А.	Фундаментал- дык жана табигый илимий сабактар	Диплом жана 5000 сом акчалай сыйлык
2	“Манас эпосундагы инсандар идеалы” Авторлору:	Жылдын мыкты окуу куралы 2-орун	Баитова Ф.Т, Идаева А.И	Социалдык- гуманитардык илимлер	Диплом жана 3000 сом акчалай сыйлык
3	“Кыргыз тили”	Жылдын мыкты окуу куралы 3-орун	Кайыпова К.Ө., Кандиева Дж.М.	Тилдер	Диплом жана ар бир авторго 1000 сом акчалай сыйлык
4	“Кыргызстандын тарыхы” (1-жана 2-китептери).	Жылдын мыкты окуу куралы 3-орун	Сабиров Р.К., Садырова З.Т., Закиров М.А	Социалдык- гуманитардык илимлер	Диплом жана ар бир авторго 1000 сом акчалай сыйлык

2023-жылы жарыяланган илимий макалалар

Академиянын профессордук-окутуучулук курамынын мүчөлөрү тарабынан 2023-жылы **126** макала, 2022-жылы - **71** макала, 2021-жылы – **63** илимий макалалар жарыяланды. Негизинен мезгил- мезгили менен чыгуучу илимий-практикалык РИИЦке жана КИИЦке тиешелүү жана нөлдүк эмес Импакт-фактор басылмаларында жарыяланган. Бир катар материалдар Россия Федерациясында (РФ), Казакстан Республикасында (КР), АКШда, Индияда, Турцияда, Узбекистан, Казакстан Республикасында (КР), Индияда жарыяланган.

Жарыяланган макалалардын саны боюнча алдыңкы орундарда тилдер, педагогика, психология жана дене тарбия жана спорттун тарыхы, түпкү жана табигый илимдер, спорттун улуттук түрлөрү, философия жана гуманитардык илимдер кафедралары турат. 2023-жылы бир катар кызматкерлердин катышуусун белгилесек болот: XII. International Traditional Sports and Games Symposium (Абдыбекова Н.А., Молдалиев Э.К., Тоялиева Э.Р., Манликова М.Х., Төлөбаева А.О., Исмаилов М. Г., Калыбаев К. А., Кушчубеков К.К.,

Асанбаев У.С., Иманалиев Т.Т., Мамбетова М.К., Бектурганова Н.И., Халиалдаева А.С., Акматов Н.А., Мусалиева К.К., Исакова Ж.Ж., Кыдырова М.А., Болжирова Э.Ш., Арстанбеков С.А. Мамбетова М.К.). Летопись Тюркской цивилизации. Том 1. Тюркский мир в VI-XII вв. Барнаул., 2023. Издательство Алтайского государственного университета. – С. 257-267. (Садырова З.Т.), Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. – Бишкек, 2023. – №1. – 165-169-бб. (Байтова Ф.Т.) American Journal Of Pedagogical And Educational Research ISSN (E): 2832-9791| Volume 18, жана Revistagestão Esecretariado (Gesec), São Paulo, SP, V. 14, N.11 (Болжирова Э.Ш.), International Congress On Exercise And Sports Sciences Exercise And Sports Sciences Congress Book (Арстанбеков С.А.), Ecologization of the Course of Organic Chemistry, Forming Ecological Knowledge and Education. Название журнала: Высшее образование для будущего. Higher Education for the Future. <https://www.Scopus.com/results/> Индия. Штат Керала. (Кособаева Б.), Скопус базасындагы Nova science Publishers журналында 2 илимий макала чыгарылды: **Series: Sports and Athletics Preparation, Performance, and Psychology. BISAC: SPO057000; SPO078000; SPO021000** (Азизбаев С.С., Абдыбекова Н.А., Арстанбеков С.А.).

Илимий-практикалык конференцияларга катышуу

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан 2023-жылдын 1-июлунда №4664/1 буйругунун негизинде 2023-жылдын 4-8-сентябрь күндөрү Чолпон-Ата шаарында “Университеттик спорт: Улуттун саламаттыгы жана өнүгүшү” темасында медицина илимдеринин доктору, профессор Бейшен Турусбекович Турусбековдун элесине арналган студенттердин жана жаш окумуштуулардын XII Эл аралык илимий конференциясы болуп өттү.

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги, Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин алдындагы дене тарбия жана спорт департаменти, Бейшен Турусбекович Турусбеков атындагы Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясы, Дене тарбия жана спорт университеттеринин Эл аралык Ассоциациясы, Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети, Ош мамлекеттик университети, Талас мамлекеттик университети, Сатыбалды Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университети жана Баткен мамлекеттик университети, тарабынан Эл аралык конференция жогорку деңгээлде уюштурулган. Конференцияда:

- студенттик спорт кыймылынын тажрыйбалары, келечеги, студенттик спорттун уюштуруу-башкаруу аспектилери,
- ден соолукту чыңдоо жана спорттук ишмердикти медико-биологиялык камсыздоо,
- спорттук медицинанын спорттук илимдин объектиси катары каралышы, дене тарбиянын, спорттун жана туризмдин теоретикалык-усулдук, психологиялык-педагогикалык аспектилери,
- спорттун улуттук түрлөрүнүн жана элдик оюндардын жаштардын дене тарбиясындагы мааниси,
- дене тарбиянын жана спорттун этнопедагогикалык, тарыхый жана тилдик аспектилерине байланыштуу маселелер каралды.

Эл аралык илимий конференцияга **Кыргыз Республикасынын** жогорку окуу жайларынын жетекчилери, **Казакстандын, Өзбекстандын** жогорку окуу жайларынын, **Белоруссиянын, Япониянын Россия Федерациясынын** жана башка бир катар өлкөлөрдүн жогорку окуу жайларынан 70тен ашык өкүлдөрү катышты. **Индия, Турция** өлкөлөрүнүн өкүлдөрү илимий конференциянын ишине онлайн форматында катышты.

Салтанаттуу жыйынды Бейшен Турусбекович Турусбеков атындагы Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясынын ректору, т.и.к., доцент Азизбаев Саитдин Сейитбекович ачты. Кыргыз Республикасынын гимни жана студенттердин эл аралык “Гаудеамус” гимни ойнолду.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты **Ажибаев Чынгыз Ильяскожоевич**, Дене тарбия жана спорт университеттеринин Эл аралык

ассоциациясынын президенти, Казакстан спорт жана туризм академиясынын ректору, профессор **Закирьянов Кайрат Кайруллинович**, Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигинин алдындагы аймактардагы дене тарбия жана массалык спортту өнүктүрүү башкармалыгынын башкы адиси **Тойбаев Султан Мырзабекович**, Өзбек мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин ректору, э.и.д., профессор **Болтабаев Махмуд Рустамович**, спорттун олимпиялык оюн түрлөрү жана спорттун массалык иш-чараларды өткөрүү боюнча “Жаштык” дирекциясынын директору **Асанбаев Урмат Садырович** жана Бейшен Турусбекович Турусбеков атындагы Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясынын ректору, т.и.к., доцент **Азизбаев Саитдин Сейитбекович** конференциянын катышуучуларына куттуктоо сөздөрү менен кайрылышты.

Пленардык жыйын

1. **Видеофильм** Вклад доктора медицинских наук, профессора Б.Т.Турусбекова в науку и подготовки кадров
2. **Мамытов Абакир Мамытович** - п.и.д., профессор. Основные идеи заложенные в предметные стандарты по физической культуре нового поколения В Кыргызской Республике, и пути их реализации (Кыргызстан, Бишкек).
3. **Ильючик Яна** – БМДТУнун магистранты. Модернизация системы физической и психологической подготовки шахматистов с учетом требований современного спорта (Беларусь Республикасы, Минск ш.).
4. **Турсунова Алика Фархатовна** - студент, Нурмухамбетова Медина Булатовна – КазТСА ДТЖС теоретикалык негиздери кафедрасынын ага окутуучусу. Владение языком жестов как компетенция тренера в адаптивном спорте, влияющая на мотивацию занятием спортом спортсменов с нарушением слуха (Казахстан. Алматы ш.).
5. **Борисовец Дильбар Рафкатовна** ДТ жана коопсуздук кафедр. ага окут., Размахова Светлана Юрьевна – б.и.к., ММПИнин табигый таануу жана спорттук технологиялар институтунун адапталогу жана спорттук даярдык кафедрасынын доценти. Использование народных игр как дополнительного элемента в формировании двигательных и координационных навыков на занятиях физической культуры (Россия, Москва ш.).

Пленардык жыйындан кийин конференциянын тематикасы үч секцияларга бөлүнүп, сунушталган материалдар онлайн жана оффлайн форматында кыргыз, орус жана англис тилдеринде кызуу талкууланды.

I-секция. “Студенттик спорттук кыймыл. Дене тарбия жана спорттун теориясы жана практикасы маселелери”.

Төрагасы - **Иманалиев Токтобек Тыбынович** - п.и.к., Бейшен Турусбекович Турусбеков атындагы Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясынын профессору (Кыргызстан).

Тектөрагасы - **Стрижак Анатолий Петрович** - п.и.д., Москва шаардык педагогикалык университетинин профессору (Москва, Россия).

Бардыгы 36 доклад: Арстанбеков С.А., Жуманазарова М.Р., Бейшекеев Э. (Кыргызстан, г.Бишкек). Джамангулов Д.К., Базакечев Т.М., Саралаев М.К. (Кыргызстан, г. Бишкек). Газиев Ш.Ш. (Узбекистан, г. Чирчик). Бахтиёров У.Б. (Узбекистан, г. Чирчик). Иванова О.С. (Россия, г. Екатеринбург). Игамбердиева А., Эштаев С.А. (Узбекистан, г. Ташкент). Иконникова Е.С., Мельников А.А., Черкасова А.Н., Люкманов Р.Х., Кириченко О.А., Супонева Н.А., Пирадов М.А. (Россия, г. Москва). Иманалиев Т.Т., Петрухин М.В.

(Кыргызстан, г. Бишкек). Исломова М., Зоитова Г.М. (Узбекистан, г. Чирчик). Исмагулова Г.Н., Дурдыева К.Х. (Узбекистан, г. Чирчик). Касмалиева А.С., Сейтказиев М.Т., Акматов А.Р. (Кыргызстан, г. Бишкек). Кийзбаев М.С., Кенжебаев А.А., Сыдыкова А. (Кыргызстан, г. Бишкек). Колмогорова Е.К., Кравчук Т.А., Колмогорова Н.В. (Россия, г. Омск). Колмогорова С., Марченко В., Ахмедова С.Ж. (Казахстан, г. Алматы).

II-секция. “Фундаменталдык, медициналык, биологиялык, табигый-илимий аспектилер, улуттук дене тарбия жана спорт маселелери”.

Төрайымы - Шалабаева Лаура Исмаилбековна – Казак спорт жана туризм академиясынын илим жана стратегиялык өнүгүү боюнча проректору, PhD, профессор (Казахстан).

Төңтөрайымы - Козлова Светлана Юрьевна – п.и.к., Москва шаардык педагогикалык университетинин доценти (Россия).

Бардыгы 32 доклад: Коваленко В.Е., Биндусов Е.Е., Стрельникова И.В. (Россия, г. Москва). Крутова С.В., Аикин В.А. (Россия, г. Омск). Кукунина А.А., Аикин В.А. (Россия, г. Омск). Кулгожаев А.Ж., Кыдыргычев М., Чыныбеков С. (Кыргызстан, г. Бишкек). Ларионов А.Ф., Айтпозова А.М. (Кыргызстан, г. Бишкек). Ленкова С.А., Загурский Н.С., Михалев В.И. (Россия, г. Омск). Масамиров Б.С., Жаманбаева С.Т., Эрмешов Н. (Кыргызстан, г. Бишкек). Мендот Э.Э., Мендот Э.Э., Мендот И.Э. (Россия, Тыва). Попова И.Е., Савинкова О.Н., Сысоев А.В. (Россия, г. Воронеж). Рябова Э.К., Рябов А.А., Зибзеев В.В., Чернова Г.М. (Россия, г. Чайковский). Сабирова К., Голоха Л.И. (Казахстан, г. Алматы). Сечин Д.И. (Россия, г. Москва). Стрижак А.П. (Россия, г. Москва).

III - секция. “Дене тарбия жана спорттун этнопедагогикалык, психологиялык-педагогикалык, тарыхый жана тилдик аспектилер”.

Төрагасы - Мамбетакунов Уланбек Эсенбекович – билим берүү жана илим тармагы боюнча талдоочу, п.и.д., профессор (Кыргызстан).

Төңтөрагасы- Мусаев Бахром Бахтиерович – Ўзбекстан мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин проректору, п.и.к., профессор (Ўзбекстан).

Бардыгы 36 доклад: Абдыбекова Н.А. (Кыргызстан, г. Бишкек). Ахунжанова М.Х., Рыспаева Ч.К., Базакечев Т.М. (Кыргызстан, г. Бишкек). Ахунжанова М.Х., Рыспаева Ч.К., Базакечев Т.М. (Кыргызстан, г. Бишкек). Байжигитова А. (Кыргызстан, г. Бишкек). Баитова Ф.Т., Бердибаева Н.М. (Кыргызстан, г. Бишкек). Бейшенова С.У. Повышение профессиональной квалификации педагогов. (Кыргызстан, г. Бишкек). Исакова Ж.Ж., Айбалаев А.Ж., Мусалиева К.К. (Кыргызстан, г. Бишкек). Кайыпова К.О., Капсаламова Э.Д., Атабаева А. (Кыргызстан, г. Бишкек). Манликова М.Х. (Кыргызстан, г. Бишкек). Манликова М.Х., Тоялиева Э.Р. (Кыргызстан, г. Бишкек). Мергенбаева С.Р., Рыспаева Ч.К., Усенканова А.Т. (Кыргызстан, г. Бишкек). Мурасатов Б.А., Турдукожоев А.Ч. (Кыргызстан, г. Бишкек). Рыспаева Ч.К., Мергенбаева С.Р. (Кыргызстан, г. Бишкек). Садырова З.Т., Кубанов С.К. Феномен спорта в социально-гуманитарной и философско-исторической парадигме. (Кыргызстан, г. Бишкек). Тажибаева У.К., Назарбеков Б. Использование спортивной терминологии в современном кыргызском языке. (Кыргызстан, г. Бишкек). Токтоналиева М.А., Джусупбеков А.К. (Кыргызстан, г. Бишкек). Чуранова Т.Ю., Чуранов А.М. (Россия, г. Санкт-Петербург).

Конференция кыргыз, орус жана англис тилдеринде офлайн жана онлайн түрүндө уюштурулду. Материалдар “Дене тарбия жана спорт Жарчысы” илимий-практикалык журналына жарыяланды (Бишкек: 2023. №1). Бардыгы 64 илимий макала чыгарылды, анын ичинен **11** илимдин докторлору (студенттердин, магистрлердин жана аспиранттардын илимий жетекчилери):

Кыргызстан: педагогика илимдин доктору, проф. Мамытов А.М., педагогика илимдеринин доктору, проф. Мамбетакунов У.Э.

КМДТЖСА - 3 илимдин доктору, профессор (Манликова М.Х. - педагогика илимдин доктору, Джусупбеков А.К. - философия илимдеринин доктору, Токсонбаев Р.Н. - педагогика илимдеринин доктору).

Россия – 6 илимдин докторлору, проф. – Стрижак А.П., Мельников А.А., Супонева Н.А., Пирадов М.А., Айкин В.А., Михалев В.И.).

Ўзбекистан — 1. илимдердин доктору, доц. - Бобомуродов Ф.И.

Илимдин кандидаттары - 41:

КМДТЖСА - 11 (Саралаев М.К., Кийзбаев М.С., Иманалиев Т.Т., Азизбаев С.С., Абдыбекова Н.Н., Кайыпова К.О., Садырова З.Т., Исакова Ж.Ж., Баитова Ф.Т., Таджибева У.К. Айбалаев А.Ж.),

ОшМУ, Ж.Баласагын атындагы КУУ, И.Арабаев атындагы КМУ, Россия, Ўзбекистан, Казакстан. КМДТЖСАнын ага окутуучусу жана окутуучулары: Молдалиев Э., Маляренко О.В., Масамиров Б.С.

Эл аралык конференциянын алкагында маданий иш-чаралар уюштурулду. “Кырчын” жайлоосуна экскурсия жана көл үстүндө теплоходдо эс алуу уюштурулду. Кадырлуу конокторго сый тамак берилди.

Секциялар боюнча конференциянын ишинин негизги жыйынтыктары чыгарылды. Конкурстук калыстар мүчөлөрүнө сөз берилип, алдыңкы доклад ээлерин сыйлоо менен жеңүүчүлөргө жана байге ээлерине дипломдор жана сувенирлер тапшырылды.

1. Ильючик Яна Александровна – Беларуссия мамлекеттик дене тарбия университетинин магистранты
2. Турсунова Алика Фархадовна – Казак мамлекеттик спорт жана туризм академиясынын студенти.
3. Газиев Шукуржан Шухрат Угли – Ўзбек мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин докторанты.
4. Игамбердиевна Азиза Искандаровна – Ўзбек мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин студенти.
5. Латушкина Валерия Викторовна – Белорус мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин аспиранты.
6. Ершова Анна Николаевна – Сибир мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин магистранты.
7. Ленъкова Софья Александровна - Сибир мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин кенже илимий кызматкери.
8. Сабирова Камила Пархатовна – Казак спорт жана туризм академиясынын студенти.
9. Холмурадова Дүрдона Алмат кизи - Ўзбек мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин студенти.
10. Попова Ирина Евгеньевна – Воронеж спорт академиясынын кафедра башчысы.

“Университеттик спорт: Улуттун саламаттыгы жана өнүгүшү” конференциясынын пленардык жана жыйынтыктоо бөлүмүндө төмөнкү кадырлуу конокторго академиянын плакеткасы белекке берилди.

1. Ибрагимов Б.А. – №2-мамлекеттик резиденциянын директору.
2. Туманбаев К.К.- КРдин Президентинин иш башкармалыгын башчысы.
- 3.Турусбекова Г.Б. - ЮНИСЕФтин КР боюнча социалдык саяат программасынын башчысы.
4. Макононов В.А. – Дене тарбия жана спорт университеттеринин Эл аралык ассоциациясынын директору, Казак спорт жана туризм академиясынын ардактуу ишмери, Казак спорт жана туризм академиясынын профессору.
5. Козлова С.Ю – п.и.к., Москва шаардык педагогикалык университетинин доценти.
6. Морозович - Шилук Татьяна Анатольевна - Белорус мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин илимий иштер боюнча проректору.
7. Зебзеев Владимир Викторович – Чайковск мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясынын илимий иштер боюнча проректору.
8. Савинкова Ольга Николаевна – Воронеж спорт академиясынын илимий иштер боюнча проректору.
9. Болтабаев Махмуджон Рустамович - Ўзбек мамлекеттик дене тарбия жана спорт университетинин ректору, э.и.д., профессор.

10. Такао Нипо – Япониянын Тенри университетинин профессору.

Конференциянын резолюциясы кабыл алынып, иш-чара жыйынтыкталып, “Эстафетаны” Чурапча дене тарбия жана спорт институтунуна тапшырылды.

XII Эл аралык илимий конференцияны ийгиликтүү уюштурулгандыгы жана “Дене тарбия жана спорт жарчысы” илимий-практикалык журналынын материалдарын редакциялоого активдүү катышкандыктары үчүн академиянын кызматкерлери премия жана эмгек китепчесине жазуу менен алкыш жарыяланды.

10-октябрда жаш окумуштуулардын арасында мыкты доклад катары төмөндөгүлөрдү окутуучуларды сыйлоо пландалууда.

Конкурстук калыстар мүчөлөрүнө сөз берилип, алдыңкы доклад ээлерин сыйлоо менен жеңүүчүлөргө жана байге ээлерине дипломдор жана сувенирлер тапшырылды.

Медицина илимдеринин доктору, профессор Бейшен Турусбекович Турусбековдун үй-бүлөсүнүн атынан конкурстук калыстар мүчөлөрүнүн чечими менен КМДТжСАнын төмөндөгү жаш окумуштууларына акчалай сыйлыктар тапшырылды.

1-орун Арстанбеков С.А. – 10000 сом.

2-орун Бактыбек уулу Р. – 5000 сом.

3-орун Масамиров Б.С. – 5000 сом.

**Эл аралык, республикалык илимий-практикалык конференцияларга катышышкан
ПОКдын тизмеси**

1-таблица

№ п/п	Аты-жөнү / Ф.И.О.	Аталышы / Название конференции	Өлкөсү, мекеме / Страна, учереждение.
1.	Азизбаев С.С., Абдыбекова Н.А., Тагаев М.И., Шевченко Т.Н., Иманалиев Т.Т., Токсонбаев Р.Н., Манликова М.Х., Джусупбеков А., Кийзбаев М.С., Абдырахманов Б.А., Садырова З.Т., Збарский В.А., Бектурганова Н.И., Масамиров Б.С., Тукеев Э. М., Молдалиев Э. К., Айбалаев А.Ж., Исакова Ж.Ж., Баитова Ф.Т., Шериппаева.А.К., Кенжебаева А.А., Тоялиева Э.Р., Бейшекеев Э.М., Омырзакова Б.Ж., Калыбаев К.А., Моношева А.К., Доронбаева Н.О., Бакиров К., Осмонов Т., Бактыбек у Р., Арстанбеков С.А., Умарбаева З.А., Кайыпова К. Ө. Тажибаева У.К., Догочиев С.К.	“Университеттик спорт: Улуттун саламаттыгы жана өнүгүшү” темасында медицина илимдеринин доктору, профессор Бейшен Турусбекович Турусбековдун элесине арналган студенттердин жана жаш окумуштуулардын XII Эл аралык илимий конференциясы	2023-жыл 4-8-сентябрь Чолпон-Ата шаары
2.	Азизбаев С.С., Абдыбекова Н.А., Молдалиев Э.К., Тоялиева Э.Р., Манликова М.Х., Төлөбаева А.О., Исмаилов М. Г.	XII. International Traditional Sports and Games Symposium “Түрк элдеринин салттуу спорттук оюндары”	Кыргыз-Түрк-Манас университети. 12-13.10.2023

	Калыбаев К. А., Кушчубеков К.К., Асанбаев У.С., Иманалиев Т.Т., Бектурганова Н.И., Халиалдаева А.С., Акматов Н.А., Мусалиева К.К., Исакова Ж.Ж., Кыдырова М.А., Болжирова Э.Ш., Арстанбеков С.А.		
3.	Азизбаев С.С.	Международная научно-практическая конференция «Экологический след современной экономики и пути его уменьшения: ответственность, инновационность, устойчивость».	Кыргызстан, г. Чолпон-Ата, Баткенский государственным университет, РИНХ, УГНТУ, КНАГУ и Кыргызская государственная академия физическая культура и спорта им.Б.Т.Турусбекова 23-25 июня 2023г.
4.	Петровский С.В.	Международная научно-практическая конференция	Кыргызстан, г. Бишкек, 12.05.23
5.	Шевченко Т.Н., Збарский В.А., Каюкова Р.А., Койчуева Г.О.	Международная научно-практическая конференция “Профессиональное становление педагога: от профессиональных проб к профессиональному мастерству”	Волгоград, 28.02.2023
6.	Абдыбекова Н.А.	Contextualizing Health in Social Sciences: Global and National perspectives	Индия, г.Грейта-Нойда, университет Шарда, 15.03 - 17.03.2023
7.		Министрлер Кабинетинин Төрагасынын орун басары Эдиль Байсалов, Жогорку Кеңештин Социалдык саясат боюнча комитетинин төрайымы Винера Раимбачаева жана билим берүү жана илим министри Каныбек	2023-жылдын 26-май

		Иманалиевдин катышуусунда “Илим тармагынын абалы, келечеги жана туруктуу өнүгүү концепциясы” темасында тегерек стол	
8.		Университет Адам совместно с Фондом Конрада Аденауэра провели содержательную конференцию на тему "Цифровая революция: новая реальность и новые горизонты"	28.04.23
9.		Международная научная конференция "Научные и образовательные основы в ФКиС"	27. 04.23
10.		XII Международная научно-практическая конференция: ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СПОРТЕ И ФИЗИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ	21.04.23, Москва.
11.		Международная конференция "Инновационное развитие современного общества: вызовы и перспективы развития". Пленарный доклад: Образование и цифровизация как основной фундамент подготовки специалистов.	20.04.23, МАУПФиБ
12.		"Ааламдашуу жана технологиялык чакырыктар алкагындагы жогорку окуу жайлардын билим берүү көйгөйлөрү" аттуу тегерек стол	Ж.Баласагын атындагы КУУнун базасында
13.		Университет 4.0 университет будущего на пути устойчивому развитию: современные тренды, вызовы и перспективы	МУК, 14 ноября 2023г.

14.		Центральноазиатский форум «Женщины в науке и образовании»	16 ноября 2023г.
15.		Российская научно-практическая конференция с международным участием: Евразиада - путь к спортивному сотрудничеству народов Евразии в эпоху глобальных перемен	26.08.2023 Республика Башкортостан
16.		родная научно-практическая конференция «Инновационные технологии в спорте и физическом воспитании подрастающего поколения»	В ая Федерация, г.Москва, МГПУ
17.	Кайыпова К.Ө.	«Кыргыз адабиятындагы улуттук оюндардын чагылдырылышы»	Ысык- Көл , Чолпон-Ата шаары 2023-ж.
18.		“ Көркөм чыгармадагы салбуурун оюнунун эрежелери	Манас университети 2023-ж.
19.	Тажибаева У.К.	Кыргыз адабиятындагы улуттук оюндардын чагылдырылышы» Түрк элдеринин салттуу спорт оюндарынын XII Эл аралык симпозиуму	Түрк Манас университети 2023-ж.
20.		«Кыргыз адабиятындагы улуттук оюндардын чагылдырылышы»	Ысык- Көл , Чолпон-Ата шаары 2023-ж.
21.	Атабаева А.Б.	«Кыз-келиндер илимде жана билимде» Борбордук Азия форуму	16- ноябрь 2023ж.
22.	Акматов Н.А.	Роль Вооруженных Сил КР в военно-патриотическом воспитании молодежи. Доклад: “Основные направления ветеранов ВС КР в патриотическом воспитании молодежи”.	Кыргызская Республика, МОКР, 21.02.2023. (Благодарственное письмо)
23.		Международной научно-практической конференции «Начальной военной и технической	Республика Казахстан, Алма-Ата КР, 12.04.2023. (Сертификат)

		подготовки». – Алма-Ата, КазНПУ	
24.	Айбалаев А.Ж., Исакова Ж.Ж.	Международный научный конгресс спорта здоровья.	г. Чирчик. Республика Узбекистан 28-30-сентябрь 2023г.
25.		Международный форум: Научно-педагогические направления развития ФКиС туризме.	г. Алмата РК. 12-14 апрель 2023 г.
26.	Мусалиева К.К.	Кесиптик дене тарбия боюнча билим.	Баткен, 2023
27.		Атайын дене-тарбиялык билим алуудан студенттердин этнопедагогикалык тарбиялануусунун педагогикалык шарттары.	МУК, 2023
28.		Духовно-нравственное развития детей младшего школьного возраста.	Ыссык-Кол, 2023
29.	Исакова Ж.Ж.	Стратегия формирования ЗОЖ населения: экосистемный подход.	Тюмень, 2023
30.		Международный Форум “Приоритетные научно-педагогические направления развития ФК, спорта, туризма, образования и науки”	Алматы, 2023
31.		Международный научный конгресс «Физкультурно-спортивное образование: проблемы, перспективы, инновации»	Чирчик, 2023
32.	Садырова З.Т.	“Кең Алтай, Алтай таануу жана тюркология илимий билим берүү борбору”, Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети, Алтай мамлекеттик университети тарабынан уюшулган “Евразиядагы орто кылымдардагы	2023-жылдын 8-10 июну. Жусуп Баласагын атындагы КУУ, Алтай мамлекеттик университети.

		саясий, социалдык-экономикалык жана этномаданий жүрүмдөр” аталышындагы эл аралык илимий конференция.	
33.		“Тарыхтагы жана азыркы замандагы славян жана түрк элдеринин биримдиги” аталышындагы III Эл аралык Алтай форуму	18-20-октябрь 2023-ж. Алтай мамлекеттик университети. Барнаул (Россия).
34.	Арстанбеков С.А.	I. International Congress On Exercise And Sports Sciences Exercise And Sports Sciences Congress Book	ISBN : 978-605-69671-8-4 Baskı Tarihi : Ekim 2023 – 1. Baskı
35.		Kimlik Duygusu Ile Mücadele Ve Güreş - Актуальные проблемы истории Узбекистана. Ферганский государственный университет	17.10.2023, Узбекистан
36.		I. International Congress On Exercise And Sports Sciences Exercise And Sports Sciences Congress Book	
37.	Академиянын кафедраларынын окутуучулары	“Основы наукометрии”	Компания “Научные публикации”(онлайн)
38.	Академиянын кафедраларынын окутуучулары	“Цифровой урок для преподавателей по работе с экосистемой IPR SMART и культуре использования цифровых ресурсов в образовательном процессе”	ООО Компания “Ай Пи Ар Медиа”(онлайн)

Б.Т.Турусбеков атындагы КМДТЖСАнын ректору, т.и.к., доц. Азизбаев С.С., илимий иштер боюнча проректор, п.и.к., доценттин м.а. Абдыбекова Н.А. жана Эл аралык бөлүмүнүн башкы адиси т.и.к., доцент Сабилов Р.К. тарабынан 2023-жылы Эл аралык байланыштар боюнча алгылыктуу иштер жасалды. Төмөндөгү чет өлкөлүк окуу жайлар менен өз ара кызматташуу келишимине кол коюлду:

- ✓ Дене тарбия багытындагы студенттерди даярдаган университеттердин ассоциациясы;

- ✓ Ўзбекстан мамлекеттик дене тарбия жана спорт университети;
- ✓ Ташкент педагогикалык университети.
- ✓ Андижан мамлекеттик университети.
- ✓ Фергана мамлекеттик университети.
- ✓ Беларус мамлекеттик дене тарбия университети (РФ).
- ✓ Чайковск мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясмы (РФ).
- ✓ Воронеж мамлекеттик спорт академиясы (РФ).
- ✓ Захриддин Мухаммад Бабур атындагы Андижан мамлекеттик университети.
- ✓ Турциянын Гиресун университети.
- ✓ Турциянын Samsun Ondokuz Mayis университети.

Эмгектерге карата берилген пикирлер / Рецензирование трудов

Академиянын профессордук-окутуучулук курамы тарабынан окуу жайдын ичиндеги жана ЖОЖдор аралык материалдар – илимий макалалар, окуу-илимий-усулдук колдонмолор, диссертациялык иштер, нормативдик документтер ж.б. пикир берилген. Бир катар рецензенттердин иштерин белгилөөгө болот:

Эмгектерге берилген аппоненттердин, рецензенттердин пикирлери

2-таблица

№	Рецензент/ аппонент	Кафедра	Илимий эмгектин аталышы
1.	Манликова М.Х., Абдыбекова Н.А. Кайыпова К.Ө., Тажибаева У.К.	Тилдер кафедрасы	Дене тарбия жана спорт Жарчысындагы илимий макалаларына
2.	Иманалиев Т.Т.	ДТТЖМ кафедрасы	13.23.662 диссертациялык кеңештин эксперти катары төмөндөгү диссертацияларга пикир берилди: Формирование ключевых компетенций у будущих педагогов-психологов средствами информационных технологий (Смагулов К.Б. 13.00.01) Мектепке чейинки курактагы балдардын ден соолугун чындоочу педагогикалык технологиялар (Кошалиева С.Ш. 13.00.01) Башталгыч класстын окуучуларын класстан тышкары иште улуттар аралык маданиятка тарбиялоонун педагогикалык шарттары (Омурзакова Г.А. 13.00.01) Кыргызстан менен Япониянын жогорку билим беруу системасын салыштырма талдоо (Самаров А.С. 13.00.01) Кыргыз эл педагогикасында балдарды улууларды урматтоого тарбиялоо идеялары жана тажрыйбалары (Жуматаева А.С. 13.00.01) Статустук мектептерде окуучулардын экологиялык компетенттуулугун калыптандыруу (Айдаров А.Ж. 13.00.01) Окуучуларды патриоттуулукка тарбиялоодо музей шарттарын пайдалануунун

			педагогикалык негиздери (Турсункулова С.И. 13.00.01) Совершенствование содержания программы инклюзивного образования в системе повышения квалификации (Кемешова А.М. 13.00.01) Научно-методологические основы формирования выносливости у юных спортсменов 10-16 лет (Рахматова Д.Н. 13.00.04)
3.	Тукеев Э. М.	СУТ кафедрасы	Волейбол как средство воспитания студентов экономического факультета. Диссертация - Таштанова Малика Акуновича
4.	Тукеев Э. М.	СУТ кафедрасы	Кыргызская классическая борьба куреш как средство воспитания учащихся молодежи. Диссертация - Минбаев Доорбай Абдуллаевич
5	Джусупбеков А.К.	социалдык - гуманитардык илимдер кафедрасы	Отзыв в качестве официального оппонента на докторской диссертаций О.К.Козубаева. Тема: “История этической мысли кыргызского народа” по специальности: 09.00.11 – социальная философия Отзыв в качестве официального оппонента на докторской диссертаций Т.Б.Абыкеевой-Султаналиевой, Тема: “Модель устойчивого развития как безопасности человечества в условиях глобализации” по специальности: 09.00.11 – социальная философия Отзыв в качестве официального оппонента на докторской диссертаций А.А.Айдаралиева Тема: “Социально-политические основы мировых культур и религий в условиях глобализации” по специальности: 09.00.11 – социальная философия

СТУДЕНТТЕРДИН ИЛИМИЙ- ИЗИЛДӨӨ ИШТЕРИ

Студенттер менен магистранттар кафедрадагы илимий-изилдөө иштерине тартылган.

Студенттердин илимий-изилдөө иштери (СИИИ) тажрыйбалуу педагогдордун жетекчилиги астында жүргүзүлөт. Студенттик илимий ийримдин (СИИ) мүчөлөрү эксперименталдык иштерге катышышып, илимий-методикалык жана инструменталдык машыгууларга ээ болушат.

КМДТЖСАнын жетишкен студенттеринин арасында «Олимпиадалар» өткөрүлдү.

Жалпысынан сынактарга 1-4-курстардан студенттер катышышты. Сынактын жеңүүчүлөрү грамота менен сыйланды.

Тилдер кафедрасында орус, кыргыз жана англис тили сабактары боюнча студенттер үчүн “Актердук өнөр” жана “Чечендик өнөр” кружоктору уюштурулган.

Студенттик илимий ийримдер

3-таблица

СИИИ түрлөрү	Кафедра	Жыйынтык
Эл аралык конференцияга катышууга макала даярдоо	к.ф.н доцент Садырова З.Т.	Эл аралык конференцияга катышуу
“Манас” эпосу аркылуу күрөш адистигиндеги студенттерди этнопедагогикалык жактан тарбиялоо.	Философия жана гуманитардык илимдер кафедрасынын окутуучулары	Эл аралык конференцияга катышуу
Грек-рим күрөшү менен машыккан 18-20 жаштагы спортсмендердин кан айлануу системасынын көрсөткүчтөрүн изилдөө	Каниметова К.Н.	Квалификациялык иштерин коргоо
Кыргыз тили сабагы боюнча “Чечендик өнөр”, “Актердук өнөр” кружок	ф.и.к. доцент м.а. Кайыпова К.Ө., Төлөбаева А.Ө.	Кыргыз тили сабагы боюнча студенттерди кружокко даярдоо.
Англис тили сабагы боюнча студенттерди даярдоо “Актердук өнөр”	Кокумбаева М.К.	Англис тили сабагы боюнча студенттерди кружокко даярдоо.
Чечендик өнөр боюнча студенттерди даярдоо	Шерматова Э.К.	
Орус тили сабагы боюнча “Актердук өнөр”	Кандиева Дж.М.	Орус тили сабагы боюнча студенттерди кружокко даярдоо.
Орус тили сабагы боюнча “Чечендик өнөр”	Тоялиева Э.Р.	

Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясынын профессордук-окутуучулар курамынан 7 кызматкер диссертациялык (кандидаттык жана докторлук диссертацияларды коргоо боюнча) жана КРдин ЖАКнын Эксперттик Кеңешинде мүчө. КРдин ЖАКнын Реестрине киргизүү максатында бекитилген диссертациялык иштердин темалары жана илимий жетекчилери туураалуу маалымат даярдалып, жиберилди. (УИА) илимий бөлүмдөр менен тыгыз байланышта кызматташып келет.

2023-жылдын илимий иштердин сандык көрсөткүчүнүн динамикасы

4-таблица

Кыргыз мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясы аткарылган илимий-изилдөө иштерин пландаштыруу жана отчетун даярдоо максатында Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Илим Департаменти менен (КР ББЖИМ алдындагы ИД) жана Кыргыз Республикасынын Улуттук Аттестациялык Комиссиясы (КР ЖАК) жана Улуттук Илимдер Академиясындагы

Редакциялык басма бөлүмү (РББ)

2023-жылы аткарылган иштер:

к/н	Көрсөткүчтөр	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		саны								
1	Кафедралардын ИИИнин темалары жана ИИЛ	13	19	20	23	27	29	32	55	48
2	Жарыяланган макалалар (жалпы)	77	95	125	111	86	55	63	71	128
3	Монографиялар	2	1	-	3	2	1	1	1	-
4	Окуу, илимий-методикалык колдонмолор, окуу куралдары	8	8	8	10	11	9	3	4	7
5	“ДТЖС Жарчысы”		ХI реестр ВАК (10 балл)	РИНЦ (20 балл)	РИНЦ, КИНЦ (20 балл)	РИНЦ, КИНЦ (7 балл)	7 балл	РИНЦ, КИНЦ (7 балл)	РИНЦ, КИНЦ (7 балл)	РИНЦ, КИНЦ (6 балл)
6	Журналды чыгаруу	1	3	4	4	2	1	2	2	2
7	ИИИнин мамбуйрутмасын аткаруу	1	-	1	-	1	-	-	1	-
8	Эмгектерге пикир берүү	14	23	25	35	40	14	11	12	38
9	Илимий конференцияларга катышуу	15	25	38	42	51	39	69	84	71
10	Диссертацияны коргоо				1	3	-	2	2	2
11	ИИИнин мам.буйрутмасын аткаруу сынагына катышуу				1	1	1	-	+	-
12	“СИИИ, магистратура, магистрдик диссертациялар тууралуу Жоболор” иштелип чыкты					+	3	+	+	+
13	СИИ	35	18	31	25	30	32	35	35	35

14	Аспирантура аякташты)	(окууну	17 (5)	12 (3)	12 (2)	10 (2)	11 (2)	23 (4)	31 (2)	37 (6)	34 (6)
15	Магистратура аякташты)	(окууну	32 (17)	38 (5)	48 (14)	41 (17)	43 (15)	42 (22)	80 (14)	109 (13)	102 (21)

1. Дене тарбия жана спорт Жарчысынын №1 жана 2-санына макалалар редакцияланып, басмага даярдалды

3. Макалалардын авторлору менен иштер жүргүзүлдү (макалаларга рецензия, антиплагиатка маалымат, басууга акы алынды ж.б.), ошондой эле Дене тарбия жана спорт Жарчысынын редакциялык кеңешинин мүчөлөрү жана басмаканалар менен да иштер жүргүзүлдү.

Редакциялык басма бөлүмүнө келип түшкөн материалдар “антиплагиат” системасында текшерилет жана рецензиядан өткөрүлөт. Журналды цитирлөө коэффициенти – 0,04.

Рецензиялоо учурунда басылмаларды жарыялоодогу талаптарга ылайык келбеген илимий макалалар четтетилди.

2023-жылы магистрдик диссертациялардынын жактоо жыйынтыгы

5-таблица

№	Магистрантты н ФАА	Илимий жетекчинин ФАА	Диссертациялык изилдөөнүн темасы:	Баасы
Жактоо күнү: 6,7,8-12-июнь				
1	Даирбеков Азамат Даирбекович	доцент Болжирова Э.Ш.	«Морфофункциональные особенности детей 7 – 10 лет занимающихся вольной борьбой»	4
2	Асангазиев Кубат Майрамбекович	т.и.к., доцент Азизбаев С.С.	«Грек рим күрөшү адисиндеги студенттерди мекенчилдикке жана адеп ахлакка тарбиялоо»	4
3	Болотбек уулу Айдар	Догочиев С.К.	«Кыргыз Республикасынын эркектер волейбол командаларында топту оюнга кошуунун түрлөрүн колдонуу жана алардын натыйжалуулугу»	4
4	Турусбек уулу Баяман	т.и.к. Садырова З.Т.	«КМДТжСАнын Кыргыз Республикасында дене – тарбия жана спортту өнүктүрүүдөгү орду»	3
5	Кубанов Суйунбек Койчубаевич	т.и.к. Садырова З.Т.	«Улуттук спорт социалдык – маданий феномен катары: анын өнүгүүсү, маңызы жана өзгөчөлүгү (КР мисалына) »	4
6	Турарова Сабина Тилековна	Балтабаев О.С.	«Формирование осанки у детей 5 – 6 лет средствами фитбол - гимнастики»	5

7	Чалов Кылымбек Базарбекович	Салманов Т.К.	«Некоторые особенности регулирования объема и интенсивности тренировочной нагрузки в тяжелой атлетике»	4
8	Нурбек кызы Нуркыз	Ларионов А.Ф.	«Анализ причин травматизма юных спортсменов в борьбе самбо дзюдо и меры профилактики»	4
9	Жуманазарова Мээрим Рахмадиловна	профессор Кийзбаев М.С.	«Жогорку чеберчиликтеги аялдар арасындагы эркин күрөш балбанынын жеке машыгуусунун даярдыгын өркүндөтүү»	5
10	Токтосунова Нуржан Нурлановна	профессор Анаркулов Х.Ф.	«Кыргыз улуттук спорттун “Тогуз коргоол” оюнундагы эски коргонуусу»	5
11	Абдыракманов Нуржигит Каныбекович	профессор Токсонбаев Р.Н.	«Формирование духовно – нравственной культуры у учащихся на уроках физической культуры в сельских школах»	3
12	Алтынбек уулу Азамат	Моляренко О.В.	«Развитие координационных способностей у регбистов 12 – 14 лет»	3
13	Мырзакеримов Омурбек Акматалиевич	профессор Анаркулов Х.Ф.	«Кыргыз улуттук спорттук күрөшүндөгү балбандардын ыктык жана айла –амал жактан өзгөчөлүктөрү»	3
14	Анарбеков Бейбарс Мадалканович	доцент Тукеев Э.М.	«Кыргыз улуттук спорттук күрөшүндөгү балбандардын дене сапаттык даярдыктарын камсыздоонун заманбап технологиялары»	4
15	Елисеева Кристина Юрьевна	п.и.к. Абдыбекова Н.А.	«Педагогические условия внедрения онлайн обучения в ВУЗе на примере магистрантов»	4
16	Петрухин Михаил Вячеславович	профессор Иманалиев Т.Т.	«Оценка уровня технико – тактической подготовленности баскетболистов КГАФКиС»	5
17	Айтпозова Айжан Меделбековна	Эмгек сиңирген машыктыруучу Ларионов А.Ф.	«Анализ питания и энерготрат юнных дзюдоистов»	3
18	Ташметова Элина Тимуровна	Ага окутуучу Моляренко О.В.	«Методика обучения технике перемещения, теннисистов на начальном этапе подготовки»	4
19	Нурчоро уулу Жениш	доцент Тукеев Э.М.	«Баштапкы спорттук адистештирүүнүн этабында кулатуу мушкерлеринин ыктык	3

			жана айла – амал жактан аракеттенүүлөрүн окутуунун усулдары»	
20	Раимбердиев Баяман Таирбекович	профессор Иманалиев Т.Т.	«Технико – тактическая подготовленность футболистов КГАФКиС по футзалу	4
	%			4,4

Илимий-техникалык кеңеш (ИТК)

2023-жылы илимий-техникалык кеңештин ай сайын отурумдар өткөрүлдү. ИТКте бир катар маселелер талкууланды:

- ☐ Магистранттардын магистрлик диссертацияларынын темаларын жана илимий жетекчилерин бекитүү;
- ☐ Аспиранттардын кандидаттык диссертацияларынын темаларын, илимий жетекчилерин бекитүү жана окумуштуулар кеңешине сунуштоо.

Илимий-педагогикалык адистерди даярдоо

КМДТЖСАнын № 126-П 13-ноябрь 2023-ж. буйругунун негизинде атайын аттестациялык комиссия түзүлгөн жана 2023-жылдын 21-22-декабрында аспиранттардын тиешелүү документтерин карап чыгып, төмөнкүдөй чечим чыгарды:

I. Күндүзгү жана сырттан окуу бөлүмүнүн 1- курстан 2-курска төмөнкү аспиранттар көчүрүлдү:

1. Абдыкадырова Элза Эрнисовна	13.00.04	Күндүзгү , бюджет
	13.00.01	Сырттан окуу , бюджет
2.Ахунжанова Махфуза Хокимжановна		
3. Баимов Нурматбек Омуржанович	13.00.04	Сырттан окуу, бюджет
4. Бейшенова Салтанат Усеновна	13.00.01	Сырттан окуу , бюджет
5. Джамангулов Дайыр Калимуллаевич	13.00.04	Сырттан окуу, бюджет
6. Жумабек уулу Канат	13.00.01	Сырттан, бюджет
7. Жусупов Алтынбек Сарбаевич	13.00.01	Сырттан окуу , бюджет
8. Инъ Тянинъ	13.00.01	Күндүзгү, контракт
9. Касымова Айнагул Сүйөркуловна	03.00.13	Күндүзгү , бюджет
10. Кудайбергенова А.М.	13.00.04	Күндүзгү, бюджет
11. Мергенбаева Салтанат Рапыковна	13.00.01	Сырттан окуу, бюджет
12. Токтоналиева Мээрим Айталиевна	09.00.11	Сырттан окуу , бюджет
13. Тоялиева Элзат Рысбековна.	13.00.01	Сырттан окуу , бюджет
14. Оморов Сапарбек Кемелбекович	13.00.01	Күндүзгү , бюджет

II. Күндүзгү жана сырттан окуу бөлүмүнүн 2-курстан 3-курска төмөнкү аспиранттар көчүрүлдү:

1 Акбар уулу Дастан	13.00.01	Сырттан окуу бюджет
2 Алдашов Азамат Мухтарбекович	13.00.04	Күндүзгү , контракт
3 Амантурова Эльнура Базаркуловна	13.00.01	Күндүзгү бюджет
4 Бакиров Кутман Турумбекович	13.00.04	Сырттан окуу бюджет
5 Келдибеков Элдияр	13.00.04	Сырттан окуу бюджет

6	Маматкулов Асилбек Алимбекович	13.00.01	Күндүзгү бюджет
7	Ормонова Айнура Токтобековна	13.00.01	Сырттан окуу бюджет
8	Оруналиева Назгуль Медетбековна	13.00.01	Сырттан окуу бюджет
9	Токтобаева Мээрим Эркиндиковна	13.00.01	Күндүзгү бюджет
10	Толобаева Асель	13.00.01	Сырттан окуу бюджет
11	Умарбаева Зулайка Абдыбахаповна	13.00.01	Күндүзгү бюджет
12	Чыныбеков Замирбек Бактыбекович	13.00.04	Сырттан окуу, бюджет
III. Сырттан окуу бөлүмүнүн 3-курстан 4-курска төмөнкү аспирант көчүрүлсүн:			
1.	Сабилов Канатбек Усенбаевич	13.00.01	Сырттан окуу
		13.00.04	Контракт.

3-курстун, келишимдин негизинде, сырттан окуу бөлүмүнүн аспиранты - Эрен Гулмира (13.00.04) академиялык эмгек эргүүгө кеткен.

IV. Аспирантураны ийгиликтүү аяктаганына байланыштуу жана окуу мөөнөтү аяктагандыгына байланыштуу төмөнкү аспиранттар окуудан чыгарылды:

Аспирантураны аяктаган аспиранттардын изилдөөлөрү

6-таблица

№ п/п	Ф.А.Ж.	Шифр	Окуунун түрү	Диссертациялык изилдөөнүн темасы	Илимий жетекчиси
1	Абдыкадыр кызы Нурзада	13.00.01 13.00.04	күндүзгү, бюджет	Тогуз коргоол оюнун үйрөтүү аркылуу башталгыч класстын окуучуларнын интеллектуалдык өнүгүүсүн калыптандыруу	профессор Анаркулов Х.Ф.
2	Алимжанов Шамшарбек Хафаржанович	13.00.04	күндүзгү, бюджет	«Студент жаштардын дене тарбиясынын эффективдүүлүгүн женил атлетиканын каражаттары менен жогорулатуунун жолдору»	профессор Джанузакан К.Ч.
3	Догочиев Самат Кенешбекович	13.00.04	сырттан окуу, бюджет	Кыргыз Республикасынын жогорку лигасынын волейболчуларынын ылдамдык — күч жөндөмдүүлүктөрүн өркүндөтүүнүн методикасы	профессор Иманалиев Т.Т.
4	Жылкычиев Ислам Рысбекович	13.00.04	күндүзгү, бюджет	Повышение эффективности итехничко-тактической подготовки квалифицированных таэквондисток с учетом их индивидуальных своеобразий	профессор Анаркулов Х.Ф.
5	Мустафаев Чынгыз Азимович	13.00.04	күндүзгү, бюджет	“Футзал калыстарынын дене даярдыгы жана анын оюн мүнөзүнө тийгизген таасири”.	профессор Иманалиев Т.Т.

6	Муратбек уулу Сүйүнбек	13.00.04	күндузгү, бюджет	11-14 жаштагы дзюдочуларды орто тоо шартында даярдоонун илимий- методикалык өзгөчөлүктөрүн аныктоо	профессор Джанузаков К.Ч.
---	---------------------------	----------	---------------------	---	---------------------------------

2023-жылдын ИИИнин сандык көрсөткүчүнүн динамикасы

7-таблица

№	Кафедрала р	ИИИ темас ы	ИИИни н аткар. туурал. маалы м.	Жары ялан. макал алар	Чыг. ОУК , моно г	Эмге кпик ир	Диссе р.корг оо	Илим. конфер . катыш.	СИИ	Жалп ы упай
1	ППЖДТЖСТ	4	+	19	-	3	-	11	1	38
2	ДТЖСТ ТжМ	4	+	7	-	9	1	2	1	24
3	УСТ	4	+	15	-	2	1	2	1	28
4	СО	3	+	3	-	-	-	1	1	8
5	Гимнастик а	2	+	1	-	-	-	1	1	5
6	БжОА	2	+	2	-	5	-	2	1	12
7	ЖАжССТ	2	+	2	-	5	-	4	1	14
8	Күрөш	2	+	5	-	-	-	2	1	10
9	СЖТжСД	1	+	2	-	-	-	2	1	6
10	ФРжТ	3	+	3	-	-	-	1	1	8
11	МжДТФН	3	+	3	-	-	-	-	1	7
12	ТжТИД	4	+	28	-	-	-	11	1	44
13	Тилдер	5	+	18	2	11	-	19	1	56
14	ФжГИ	6	+	17	3	3	-	8	1	38
15	АЧД	3	+	3	2	-	-	3	1	12

2023-жылдагы илимий иштеринин жыйынтыктары жана 2024-жылга карата илимий иштер боюнча илимий бөлүм, кафедралардын, редакциялык-басма бөлүмүнүн (РББ),

аспирантура жана магистратура бөлүмүнүн, илимий-техникалык кеңештин (ИТК) пландарына жараша төмөндөгүдөй илимий-изилдөө иштери аткарылгандыгын белгилейт:

Академияныны профессордук-окутуучулук курамы илимий-изилдөө иштерин негизги төрт багыт боюнча жүргүзгөн. Илимий-изилдөө иштеринин темаларынын бир бөлүгү кафедралар аралык мүнөзгө ээ. 2023-жылы профессордук-окутуучулук курам (ПОК) тарабынан сабактардын жана илимий багыттарга таандык 57 (2022-ж.-55, 2021-ж. - 34) аталыштагы пландалган темалар аткарылган.

Басылып чыккан эмгектер: КР ББЖИМ грифи менен “Спорт метрологиясы” окуу куралы (ФЖТИС кафедрасы Акбанова Г.А., Абрахманова Д.О., Болжирова Э.Ш., Арстанбеков С.А.), “Манас эпосундагы инсандар идеалы” окуу-методикалык окуу курал (Баитова Ф.Т, Идаева А.И.), “Кыргыз тили” окуу куралы (Кайыпова К.Ө., Кандиева Дж.М.), “Кыргызстандын тарыхы” окуу-методикалык окуу курал (Сабилов Р.К., Садырова З.Т., Закиров М.А.). 2023-жылы КМДТЖСАнын кафедралары тарабынан пландалып жана такарылган. КМДТЖСАнын эсебинен-ПОКтун эсебинен авторлор тарабынан китепканага берилген. “Мыкты монография”, “Мыкты окуу куралы”, “Мыкты окуу куралы” сынагы өткөрүлдү.

КРдин ЖОЖдорунун ар кандай басылмаларында, расмий, мамлекеттик жана англис тилдеринде жакынкы жана алыскы чет өлкөлөрдө 2023-ж. -126 (2021-ж.-71, 2021-ж. - 63) илимий эмгек жарык көргөн (Россия Федерациясында, Казакстан Республикасында, АКШда, Индияда, Турцияда, Өзбекстанда). Бир катар эмгектер англис тилиндеги басылмаларда басылып чыккан. 2022-жылга салыштырганда нөлдүк эмес Импакт-фактору менен журналдарда жарыяланган эмгектердин саны бир кыйла көбөйдү: elibrary, ID: DOI; International scientific journal; Web of Sciences, Alattoo academic studies ж.б.

Академияныны ПОКу 2023-ж. - 102 (2022-ж. – 84, 2021-ж. - 69) республикалык жана эл аралык илимий конференцияларга 102 жолу катышышты. (2022-жылы-84, 2021-жылы-69. Кыргызстанда (КМДТЖСА, “Манас” КТУ), Казакстанда, Россияда, Өзбекстанда, Индияда, АКШда Туркияда жана башка жакынкы жана алыскы чет өлкөлөрдө өткөрүлдү.

КМДТЖСАнын Жарчысынын Редакциялык кеңештин мүчөлөрү, ИТКнын мүчөлөрү, диссертациялык кеңештин мүчөлөрү тарабынан 21 магистрдик жана 4 кандидаттык диссертациялардын 40тан ашык илимий-окуу-усулдук иштери рецензияланган.

2023-жылы спорттун улуттук түрлөрү кафедрасынын ага окутуучусу Абдуллаев М. Т. (илимий жетекчиси: п.и.д., профессор Мамытов А.М.) жана дене тарбиянын жана спорттун теориясы жана усулу кафедрасынын башчысы Мамбетова М.К. (илимий жетекчиси: п.и.д., профессор Анаркулов Х.Ф.) кандидаттык диссертацияларын коргошту. Социалдык-гуманитардык илимдер кафедрасынын окутуучулары т.и.к. Р.К.Сабиловго жана п.и.к. Ф.Т.Баитовага “доцент” окумуштуулук наамы ыйгарылды.

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан 2023-жылдын 1-июлунда №4664/1 буйругунун негизинде “Университеттик спорт: Улуттун саламаттыгы жана өнүгүшү” темасында медицина илимдеринин доктору, профессор **Бейшен Турусбекович Турусбековдун элесине арналган** студенттердин жана жаш окумуштуулардын XII Эл аралык илимий конференциясы (4-8-сентябрь, 2023-ж.) өткөрүлдү. Анын ишине Кыргызстандан, Казакстандан Россиядан (Тува, Якутия1), Белоруссиядан, Туркиядан, Индиядан, Кытайдан жана башка өлкөлөрдөн 114 докладчылар (онлайн жана оффлайн) катышышты.

Редакциялык-басма бөлүмү. 2023-жылы редакциялык-басма бөлүмү тарабынан КМДТжСАнын «ДТжС Жарчысы» журналынын 2 саны жарык көрдү (№1 санына - 64 макала 388 бет, №2 санына - 20 макала 128 бет). Бул басылмаларга Эл аралык илимий-практикалык конференциянын катышуучуларынын докладдары камтылды. “Дене тарбия жана спорт Жарчысынын” DOI Эл аралык индексине киргизилди.

Академияныны илимий-техникалык кеңеши. Академияныны илимий-техникалык кеңешинде 19 магистрлик жана 14 кандидаттык диссертациялардын темалары каралып, КМДТжСАнын Окумуштуулар кеңешинде бекитүүгө сунушталды.

Аспирантура жана магистратура бөлүмү. Алты аспирант окууларын аякташты. Аспиранттарга аттестация учурунда изилдөө усулдары, атайын адабияттар менен иштөө, илимий макалаларды басмадан чыгаруу сунушталды.

Илимий-изилдөө лабораториясы. Дене тарбиянын медициналык жана физиологиялык негиздери кафедрасы академиянын администрациясы менен биргеликте магистранттардын, аспиранттардын кафедраларда натыйжалуу ИИИ өткөрүүлөрү үчүн илимий-изилдөө иштерин жандандырып, активдештирүүсү керек. Академиянын илимий-изилдөө лабораториясынын ишин колго алуу менен аны спорттук медицина тармагындагы (физиология, биохимия, спорт медицина) ж.б. илимий адистер менен толуктап, лабораторияны санитардык-техникалык талаптарга жана ченемдерге (норматив) ылайык жөнгө салуу зарыл.

Кафедраларда илимий-изилдөө иштерин ийгиликтүү өткөрүү үчүн (студенттердин илимий кружогу, магистранттар, аспиранттар жана ИИЛ) материалдык-техникалык жактан камсыздоону күчөтүү зарыл (приборлор, реактивдер ж.б.) экендигин белгилейбиз.

Эл аралык илимий байланыштар. Туркиянын, Өзбекстандын, Россиянын жогорку окуу жайлары менен дене тарбия жана спорт тармагында биргелешкен илимий долбоорлор, лекциялар, семинарлар, илимий тажрыйба алмашуулар, студенттер, магистранттар жана аспиранттардын тренингдери өткөрүү боюнча 10 эл аралык келишимдерге кол коюлду.

КАМТжСАда онлайн жана оффлайн докладдар менен чыгып сүйлөгөндөр: проф. Мехмед Туркмен (Туркия), проф. м.и.д. Денис Глушко (Украина), соц.илим. канд. Ал.Кошелев (Россия, Москва), п.и.к., доц. Кадыров Х. (Өзбекстан). Лекциялар менен чыгып сүйлөгөндөр: проф. Саралаев М.К. (КМДТжСА)-Россияда (Москва, МШПУ), п.и.к., доц. М.а. Абдыбекова Н.А. (Башкортостан, Уфа)-Чурапчмнск ДТжС мамл.институту.ж.б.

**Илимий иштер боюнча проректор,
п.и.к., доц.м.а.**

Абдыбекова Н.А.

